

Косигіна О.В., завідувач кафедри

**менеджменту освіти ЖОІППО,
кандидат психологічних наук**

Критерії оцінювання ефективності функціонування освітніх округів

У статті проаналізовано функціонування освітніх округів як напряду реалізації державної політики в галузі освіти, зроблено спробу визначення основних критеріїв ефективності їх функціонування та представлено попередні результати експериментально-дослідної роботи регіонального рівня.

Ключові слова: освітній округ, суб'єкти освітнього округу, освітня система, громадсько-державне управління, критерії оцінювання ефективності функціонування освітніх округів.

Для забезпечення потреб населення в якісних освітніх послугах одним із головних завдань в освітній галузі України визначається приведення шкільних мереж до оптимального стану. Проте в практичній реалізації заходів з оптимізації виникають різноманітні проблеми, що потребує здійснення пошуку шляхів удосконалення та наукового супроводу процесу оптимізації освітніх мереж. Адже мережі загальноосвітніх начальних закладів, які діють практично без урахування регіональних потреб та особливостей, унаслідок обмеженої варіативності освіти, недостатнього рівня матеріальної бази та кадрового потенціалу, не сприяють упровадженню інноваційних освітніх технологій, профільного навчання, здійсненню роботи з різним категоріями школярів. Вирішити окреслені проблеми у певній мірі мають освітні округи («Положення про освітній округ», Постанова Кабінету Міністрів від 27 серпня 2010 р.), однією з цілей яких є підвищення рівня та якості освіти на регіональному рівні. Тому визначення критеріїв оцінки ефективності діяльності освітніх округів регіону є вкрай необхідним і актуальним, що і становить зміст та мету нашої дослідно-експериментальної роботи, яку ми розпочали згідно із наказом обласного управління освіти та науки.

Темою експерименту є «Критерії оцінювання ефективності функціонування освітніх округів».

Науковий консультант: Пастовенський Олександр Вікторович, начальник управління освіти і науки Житомирської облдержадміністрації, кандидат педагогічних наук.

Науковий керівник: Косигіна Олена Володимирівна, завідувач кафедри менеджменту освіти Житомирського ОІППО, кандидат психологічних наук.

Координатори: Стельмах Антоніна Гаврилівна, методист кафедри менеджменту освіти, Котова-Олійник Софія Вікторівна, старший викладач кафедри менеджменту освіти, кандидат філософських наук.

Відповідно до мети визначені завдання дослідження:

1. Вивчити і проаналізувати особливості функціонування освітнього округу.

2. Виявити позитивні та проблемні аспекти діяльності освітнього округу.
3. Розробити кількісні та якісні показники оцінювання ефективності реалізації завдань освітнього округу.
4. Виробити практичні рекомендації для Ради освітнього округу з метою здійснення моніторингу та оцінки результатів діяльності освітньої системи округу.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що критерії оцінки діяльності освітнього округу залежать від регіональних умов, адміністративно-територіальних особливостей, матеріально-технічної бази тощо, тому не можуть бути універсальними для всіх освітніх округів.

Проте доцільними критеріями для здійснення комплексної оцінки функціонування освітнього округу можуть бути ефективність управління і координації його діяльності, доступ дітей до якісної освіти, наявність можливостей для профільного навчання, ефективність використання навчально-методичної, матеріально-технічної бази, реалізація творчого потенціалу педагогічних працівників, створення єдиного виховного простору для ефективного супроводу формування гармонійно розвиненої особистості, забезпечення умов для психічного, фізичного та духовного здоров'я всіх учасників навчально-виховного процесу.

Теоретичною основою дослідження є концептуальні положення Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Національної доктрини розвитку освіти, Положення про освітній округ, Державний стандарт розвитку освіти, провідні ідеї науковців щодо розвитку та оптимізації педагогічних процесів.

У процесі реалізації завдань дослідження на всіх етапах використовується комплекс науково-педагогічних методів (теоретичні та емпіричні), за допомогою яких планується розробити, обґрунтувати та апробувати кількісні і якісні критерії оцінювання ефективності реалізації завдань освітнього округу.

Базою експерименту виступають:

1. Новоборівський освітній округ Володарсько-Волинського району;
2. Селянщинський освітній округ Черняхівського району;
3. Ярунський освітній округ Новоград-Волинського району.

На підготовчому етапі дослідження нами було розроблено ряд спеціальних методик для діагностики ефективності функціонування включених в експеримент освітніх округів. Проведено семінари для координаторів експерименту та представників суб'єктів освітніх округів, здійснено зустрічі із учнями, батьками, педагогічними працівниками, представниками громадськості.

Відповідно до різних категорій охоплених освітнім округом суб'єктів округу підготовлено опитувальники (спрямовані на адміністрацію навчальних закладів, педагогічних працівників, учнів старших класів, батьків, діти яких навчаються в зазначеному окрузі); запропоновано Пам'ятку для методистів щодо здійснення ефективного координаційного управління освітнім округом на рівні Р(М)МК (центру).

Здійснено моніторинг впровадження громадсько-державного управління ЗСО в умовах чинного законодавства України. Враховуючи те, що освітній округ є державним і громадським суб'єктом, центром освіти, науки і культури, який не

лише задовольняє потреби громади, а й виступає як виробник освітніх послуг, перед освітянами стоїть важливе завдання: побудова нової моделі управління освітою, що орієнтує освітні процеси не на відтворення, а на розвиток. Вона має бути демократичною та відкритою, забезпечувати державне управління з урахуванням громадської думки.

Об'єднання навчальних закладів в освітній округ – особлива інноваційна педагогічна модель, що забезпечує спільну діяльність, регулюється єдиними нормативно-правовими актами і має спільні цілі. Відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів від 5 вересня 2012 р. «Про схвалення методичних рекомендацій щодо складання регіональних планів створення освітніх округів...» на сьогоднішній день тільки в Володарсько-Волинському районі створено і функціонує 9 освітніх округів, один із яких увійшов в регіональний експеримент (Новоборівський освітній округ).

В сучасних умовах завдяки освітнім округам, на нашу думку, можна знайти спосіб вирішення багатьох проблем для кожного із учасників навчально-виховного процесу. Наприклад, враховуючи існування в освітньому середовищі України такого своєрідного феномену як малокомплектна (сільська) школа. Ця своєрідність зумовлена соціальними, територіальними, економічними, географічними, демократичними умовами, що позбавляють, в свою чергу, дитину перспективи не через відсутність школи у селі, а через відсутність доступу до освіти належної якості. Освітній же округ – реальний шлях створення рівних можливостей для отримання якісної освіти, підвищення кваліфікаційного рівня педагогічних кадрів, реалізації оптимальних можливостей для вибору учнями майбутньої професії відповідно до індивідуальних особливостей, здібностей учнів з урахуванням потреб ринку праці, впровадження сучасних освітніх технологій у навчально-виховний процес, вдосконалення освітнього процесу з урахуванням думки кожної дитини, батьків, висновків та рекомендацій психологічної служби.

Основним спонукальним чинником у процесі створення освітніх округів має бути забезпечення досягнення європейського рівня якості і доступності освіти громадянами шляхом створення реальних умов для отримання необхідних знань, умінь та навичок; відповідності рівня освіти сучасним стандартам завдяки ефективному використанню потенціалу ресурсів кожного навчального закладу, координації та консолідації зусиль усіх суб'єктів освітнього округу, їх залучення до державно-громадського управління навчально-виховним процесом у регіоні.

Завдання освітнього округу на сучасному етапі полягає в розробленні та впровадженні такої моделі виховної системи, яка б найповніше враховувала нові тенденції розвитку освіти та регіональну специфіку навчальних закладів. Таким чином, освітній округ має забезпечити:

- реалізацію особистісно орієнтованого, діяльнісного, системного, компетенційного підходів до організації виховного процесу в шкільному і класному колективах навчальних закладів;
- створення єдиного виховного простору як основи розвитку творчого потенціалу всіх суб'єктів освітнього процесу;
- організацію виховного процесу на засадах народної, родинної та етнопедагогіки з урахуванням вікових особливостей дитини;

- ефективний психологічний супровід формування гармонійної особистості;

- залучення батьківської громади, представників органів державної влади, громадських та благодійних організацій до процесу формування духовної, високоморальної, життєво компетентної особистості, професіонала, сім'янина, людини з високим рівнем загальної культури, ціннісним ставленням до суспільства й держави, довкілля, до себе самого.

Безумовно, одним із напрямів модернізації освіти, обумовленим зміною мети навчання, зростанням вимог до якості освіти випускників, є упровадження профільного навчання в школі. Профільне навчання передбачає врахування освітніх потреб, нахилів учнів, створення умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення. Адже це допоможе дитині свідомо обрати майбутню сферу професійної діяльності, забезпечити високу конкурентоспроможність під час вступу до професійних навчальних закладів будь-якого ступеня або можливість працювати на підприємстві за фахом. Слід зазначити, що близько 60% опитаних школярів (Селянщинський освітній округ) виявляють бажання вивчати більшість загальноосвітніх предметів на рівні стандарту, поглиблено – лише ті, що є важливими для подальшої освіти. Тобто має місце чітка диференціація інтересів і життєвих планів учнів, але у сільських школярів не завжди є умови для підготовки до майбутньої професійної діяльності. Досвід освітян-практиків переконує, що найефективнішим шляхом для вирішення зазначеної проблеми для сільських шкіл повинен стати саме освітній округ.

Кабінет Міністрів надав місцевим органам влади рекомендації щодо створення, реорганізації та ліквідації навчальних закладів та утворення освітніх округів. Метою рекомендацій є формування системи навчальних закладів, необхідної для надання високоякісних освітніх послуг, з урахуванням ефективного використання наявних ресурсів, модернізації мережі загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів. У документі зазначається, що будь-які рішення в цій площині повинні прийматися з урахуванням думки громади та спрямовуватися на покращення ситуації в освітній галузі регіону, виходячи з необхідності забезпечення доступності освіти для всіх дітей, забезпечення можливості вибору навчальних закладів дітьми, які проживають у сільській місцевості, дотримання вимог економічної доцільності. Для цього у регіонах мають утворюватися координаційні ради, які будуть здійснювати детальний аналіз потреб у навчальних закладах дошкільної, загальноосвітньої, позашкільної, професійно-технічної освіти, міжшкільних навчально-виробничих комбінатів. Аналіз також включатиме прогнозування демографічної ситуації дитячого контингенту на наступні роки, рівень попиту населення на освітні послуги, пропозиції навчальних закладів щодо об'єднання в освітні округи, освітні запити національних меншин. Зрозуміло, що основними показниками при цьому повинні бути:

- підвищення рівня варіативності освітніх послуг;
- їх доступність та можливість забезпечення для кожного учня особливостей індивідуального розвитку;
- створення умов для розвитку здібностей кожної дитини;
- покращення роботи з обдарованими дітьми;

- якісний супровід дітей із особливими освітніми потребами;
- забезпечення ефективного використання освітніх, фінансових ресурсів регіону.

Таким чином, саме з метою задоволення допрофільних, професійних запитів та культурно-освітніх потреб населення можуть створюватись освітні округи.

Суб'єктами освітнього округу можуть бути:

- дошкільні навчальні заклади;
- загальноосвітні навчальні заклади, в тому числі навчально-виховні комплекси;
- позашкільні навчальні заклади;
- міжшкільні навчально-виробничі комбінати;
- професійно-технічні навчальні заклади;
- вищі навчальні заклади;
- заклади культури (бібліотеки, музеї, будинки культури);
- заклади фізичної культури і спорту;
- підприємства;
- громадські організації;
- а також – школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячі будинки.

«...Освітній округ є добровільним об'єднанням у межах адміністративно-територіальних одиниць начальних закладів, що проводять діяльність із створення умов для здобуття громадянами загальної середньої освіти, допрофільної підготовки і профільного навчання, поглибленого вивчення окремих предметів, забезпечення всебічного розвитку особистості...» – зазначається у Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2012 року.

Для прикладу проаналізуємо структуру та функціонування Новоборівського освітнього округу.

Зазначимо, що у Володарсько-Волинському районі (як і в усій Україні) склалася несприятлива демографічна ситуація: лише за останні 5 років кількість учнів зменшилась на 1055. Перед освітянами постала проблема формування оптимальної мережі, яка має створити умови для забезпечення доступності учнівської молоді до якісної освіти та підвищити економічну ефективність функціонування освітніх закладів.

Однією з умов розв'язання цієї проблеми в районі є створення дев'яти освітніх округів, один із яких – Новоборівський освітній округ – увійшов до експериментальної бази регіонального науково-дослідного експерименту.

Ефективність функціонування зазначеного округу забезпечує його колегіальний орган (Рада), що узгоджує дію органів виконавчої влади та місцевого самоврядування й суб'єктів округу. Створено зазначений освітній округ 12 березня 2011 року розпорядженням Володарсько-Волинської районної державної адміністрації із метою забезпечення доступності та підвищення якості загальної середньої освіти громадян, які проживають в селищі Нова Борова та навколишніх селах в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці, для об'єднання та координації зусиль суб'єктів округу щодо створення ефективної освітньої системи, надання можливості учням здобути знання та

необхідні компетентності з обраного профілю, творчого використання потенціалу педагогічних працівників навчальних закладів округу.

Створення округу розпочалося з вивчення нормативно-правової бази, розроблення структури округу, створення Ради округу (затверджено склад із керівників всіх суб'єктів округу); складання угоди про спільну діяльність суб'єктів освітнього округу, визначення спектру освітніх послуг округу.

Слід зазначити, що даний освітній округ є досить специфічним:

I. Достатньо розгалужена система суб'єктів округу (до нього входить 12 суб'єктів):

1. Новоборівський НВК.
2. Новоборівська гімназія.
3. Новоборівський центр розвитку дитини «Казка».
4. Новоборівський центр дитячої та юнацької творчості.
5. Новоборівський історико-краєзнавчий музей.
6. Новоборівський будинок культури.
7. ТОВ «Технічний ліцей».
8. Громадське об'єднання «Вірне козацтво».
9. Філія Іршанської ДЮСШ.
10. Філія Володарсько-Волинської ДЮСШ.
11. Новоборівська музична школа.
12. Новоборівська селищна бібліотека.

II. Функціонування навчальних, культурних освітніх закладів в межах селища; загальна кількість дітей: 600 школярів, 150 дітей-дошкільнят, 65 учнів підвозяться з навколишніх сіл.

III. Шкільний автобус функціонує в межах діяльності освітнього округу.

IV. Відмова від ідеї опорної школи, натомість співпраця на умовах рівноправного партнерства, керівництво округу із щорічним переобранням, що усуває проблему надважливості одного закладу над іншим, оскільки, за думкою педагогічних працівників, заклади є однаково самодостатніми і успішними. Саме виходячи із цього, в межах простору освітнього округу було напрацьовано певні засади співпраці, які не суперечать Положенню, але визначають конкретні кроки щодо спільної діяльності:

- тісна співпраця в межах добровільності, потреби і необхідності;
- взаємна повага між суб'єктами округу;
- всебічний розвиток дитини в межах освітнього округу;
- реалізація можливостей суб'єктів округу щодо профільного навчання;
- організація допрофільної підготовки;
- інтеграція кадрових, матеріальних, навчально-методичних ресурсів освітніх закладів.

Навчально-виховний процес забезпечують 78 педагогів, з яких 37 мають вищу категорію, 10 – педагогічне звання «Учитель-методист», 17 – педагогічне звання «Старший учитель».

Проблемною темою освітнього округу є «Підвищення ефективності навчально-виховного процесу шляхом використання інноваційних освітніх технологій в освітньому окрузі».

В ході експериментального дослідження було встановлено, що всі педагогічні працівники освітнього округу (100%) знають про існування Новоборівського освітнього округу і усвідомлюють необхідність об'єднання всіх ресурсів, чітко формулюють основні цілі створення єдиного виховного простору; 91% зазначили, що в Новоборівському окрузі функціонують 3 міжшкільні факультативи, протягом 2-х років проводяться спільні заходи в межах округу.

Серед опитаних учнів старших класів 94% знають, для чого створено округ у їхньому селищі («Щоб покращити якість знань, для поглибленого вивчення окремих предметів»). Щодо роботи міжшкільних факультативів із хімії, біології та правознавства 52 % учнів зазначають їхню результативність і реальну можливість їх відвідувати. А серед спільних заходів в межах освітнього округу учні називають прибирання території селища, екологічний рейд біля місцевого водосховища, спільні концерти з Будинком культури, семінари, спортивні змагання, допомогу літнім людям, День відкритих дверей у Центрі розвитку дитини «Казка» (з метою профорієнтації), конкурс «Малюнок на асфальті», в яких приймали участь і батьки, і педагогічні працівники, і діти.

Серед опитаних батьків 80% знають, з якою метою було створено освітній округ, про існування міжшкільних факультативів, 100% назвали більшість спільних заходів. На запитання, чи має дитина вільний доступ для отримання більш якісної освіти внаслідок утворення освітнього округу 95% дали позитивну відповідь. При цьому вони зазначили, що діти отримали додаткові освітні послуги (48%), відвідують гуртки та факультативи (25%), розширилося коло позитивного спілкування, діти більше залучаються до спільних добрих справ.

За результатами опитування учнів 10-11 класів Новоборівського освітнього округу відомо, що 86,4 % з них мають можливість відвідувати міжшкільні факультативи і 89% дітей серед гуртків, які працюють в освітньому окрузі, назвали гуртки з народознавства, спортивні, «Умілі руки», з квілінгу, історико-краєзнавчий та з бісероплетіння. І лише 5% досліджуваних зазначили, ще не мають можливості відвідувати ці гуртки через перенавантаження.

Слід зазначити, що педагогічні працівники Новоборівського освітнього округу акцентували увагу під час Круглого столу на особливостях чітко визначеної моделі виховної системи округу на засадах розуміння виховання не як штучно придуманої «роботи» (певної кількості заходів), а як способу життя дитячих колективів з певними законами, традиціями, чітко окресленою структурою прав і обов'язків.

Внаслідок тривалих пошуків у окрузі було створено систему виховання, яка надає широкі можливості для реалізації творчих сил учнів, сприяє духовному становленню особистості, забезпечує зв'язок планування, організації виховних зусиль педагогічного та учнівського колективів, сім'ї та громадськості.

Ознайомившись із звітом роботи мобільного соціально-психологічного пункту Новоборівського освітнього округу, на базі якого створений Новоборівський навчально-тренінговий центр, можна зробити висновок, що всі суб'єкти округу сприяють створенню якісного, психологічно безпечного середовища, в якому дитина має можливості для всебічного розвитку, отримання якісної освіти, задоволення базових особистісних потреб.

Так, з метою підвищення рівня готовності дітей дошкільного віку до навчання у школі, психологами та соціальними педагогами мобільного пункту регулярно проводяться семінари-тренінги в декілька етапів:

- 1) теоретична частина;
- 2) практичні заняття в Центрі розвитку дитини «Казка»;
- 3) презентація корекційних та розвивальних програм «Вчимось товаришувати зі школою»; «Розвиток емоційного світу дитини»; «Попередження неуспішності першокласників»; «Психокорекційна робота із соціально занедбаними дітьми» (Новоборівський НВК).

Батьки першокласників активно залучаються до семінару-практикуму на тему: «Формування життєвих компетентностей школяра в умовах навчального закладу».

Фахівці мобільного соціально-психологічного пункту охопили своєю діяльністю також і дітей підліткового віку всього округу. З метою профілактики шкідливих звичок проводяться тематичні заняття та тренінги «Твоє життя – твій вибір», «Правда про тютюнопаління». Серед учнів середніх та старших класів – конкурс творчих робіт «Здоров'я – моя цінність», конкурс малюнків «Мандрівки чарівною країною Добра», «Шкідливі звички», «Ми проти СНІДу», конкурс соціальних проєктів «Зробимо світ прекрасним»; на базі Новоборівського НВК для дітей підліткового віку проводяться театралізовані вистави «Сумні розваги», соціальна акція «Толерантне ставлення до ВІЛ-інфікованих», відеозаняття «Станція призначення – життя».

Велика увага фахівцями приділяється і дітям-сиротам, дітям, які знаходяться під опікою, дітям із інвалідністю, дітям із сімей, що потрапили в складні життєві обставини. Проводяться фестивалі, індивідуальні психокорекційні заняття, семінари-тренінги «Від адаптації до успіху» за участі психологів і логопедів навчальних закладів округу. Постійно здійснюється соціальне інспектування сімей різних категорій, рейди-перевірки місць відпочинку молоді (за участі представників дитячої кімнати міліції, адміністрації навчальних закладів, представників батьківських комітетів).

Спільно із представниками реабілітаційного центру проводяться тематичні заняття для старших школярів на теми: «Адміністративна та кримінальна відповідальність підлітків», «Небезпечні інфекційні хвороби». Для підвищення рівня поінформованості батьків з актуальних питань виховання, популяризації здорового способу життя, організації дозвілля дітей в окрузі створено школу батьківського всеобучу. З метою сприяння вибору підлітками професій з урахуванням їх ціннісних орієнтацій, здібностей, життєвих планів і можливостей, підготовки учнів до свідомого життя, проведено День відкритих дверей для старшокласників «Ярмарок професій» на базі Центру розвитку дітей «Казка».

У межах округу здійснюється психологічно-педагогічне дослідження з метою вивчення ціннісних орієнтацій старшокласників. Всі ці, спільно проведені заходи в межах мобільного соціально-психологічного пункту Новоборівського освітнього округу, свідчать про позитивні наслідки співпраці практичних психологів, соціальних педагогів, логопеда, адміністрації навчальних закладів – суб'єктів освітнього округу, що сприяє ефективності навчально-виховного процесу.

Крім того, слід зупинитися і на аналізі роботи логопедичного пункту при Новоборівському НВК в межах освітнього округу, що спрямована на систематичне виявлення та виправлення мовленнєвих порушень у дітей, які перешкоджають повноцінному засвоєнню учнями навчального матеріалу, призводять до дезадаптації дитини в колективі.

За результатами логопедичного обстеження учнів та вихованців навчальних закладів, що входять до освітнього округу, протягом 2012-2013 навчального року було виявлено серед 218 досліджених – 108 дітей із мовленнєвими вадами, які надалі отримували корекційну допомогу (спеціалізовані консультації і логопедичні заняття). У відповідності з дефектами мови учнів Новоборівського ЗНЗ та вихованців Новоборівського ДНЗ, були скомплектовані групи дітей для проведення з ними логопедичних занять. Також надається консультативна допомога батькам, вихователям і класоводам, відвідуються уроки та заняття вчителів і вихователів для здійснення контролю та підтримання тісного зв'язку з ними з метою комплексного підходу у подоланні вад мови у учнів.

Велика увага приділяється дітям, які не відвідують дошкільний заклад, їх батькам, для яких в окрузі організовано постійно діючий логопедичний консультативний пункт, зокрема з метою консультування батьків майбутніх першокласників, у яких виявлений недостатній рівень готовності до шкільного навчання.

За результатами діагностування професійних компетентностей управлінських та педагогічних кадрів освітнього округу зазначимо: 100% досліджуваних відмітили, що внаслідок створення та функціонування Новоборівського освітнього округу було здійснено ефективну оптимізацію освітньої території селища за напрямками: 1) підтримка і розвиток здібностей обдарованої учнівської молоді; 2) забезпечення рівних умов для безперервної якісної освіти; 3) досягнення системності, безперервності та наступності в процесі психолого-педагогічного супроводу дитини в освітньому просторі.

Але при цьому було виокремлено ті труднощі і перешкоди, які виникають у процесі освітньої діяльності в межах округу:

- недостатня матеріально-технічна база;
- інформаційне забезпечення не відповідає сучасним вимогам;
- немає тісного зв'язку з громадськими організаціями;
- відсутність чіткої державної програми щодо соціально-економічної підтримки освітнього округу;
- недостатній науково-теоретичний супровід розвитку педагогічних кадрів.

Серед інноваційних структурних підрозділів для здійснення науково-методичної роботи, що виникли внаслідок функціонування округу, досліджувані називають новостворені:

- мобільний соціально-психологічний пункт;
- тренінговий центр;
- творчу педагогічну лабораторію;
- міжшкільні факультативи;
- динамічні творчі групи.

Слід зазначити, що не тільки учні, але й педагогічні працівники отримали певні переваги у результаті створення Новоборівського освітнього округу. Це і сприяє якісним міжособистісним взаєминам, професійній кооперації, обміну досвідом, можливості творчої реалізації. Зокрема, педагогічні працівники відмічають наявність профільних методичних об'єднань в опорному закладі – методоб'єднання вчителів математики, початкових класів, філологічного циклу, природничого циклу, робота яких сприяє підвищенню професійного рівня педагогів, своєчасному наданню консультативної допомоги, підтримці, інформованості.

Таким чином, здобуваючи освіту за місцем проживання, дитина за особистим розкладом може відвідувати заняття з поглибленого вивчення окремих предметів в опорному навчальному закладі та брати участь в освітніх, спортивних, культурних програмах інших установ, що входять до складу освітнього округу. Формується цілісна освітня система, яка дозволяє розвивати здібності кожної дитини, здійснювати якісний соціально-психологічний супровід особистості, створювати кращі умови для збереження здоров'я всіх учасників навчально-виховного процесу.

Розвиток освітніх округів можна розглядати як напрям проектно-цільового управління в практиці управління освітою, що забезпечить керований розвиток територіальної освітньої системи в умовах динамічного суспільно-економічного середовища шляхом її структурної перебудови [9]. Під територіальною освітньою системою треба розуміти освітню систему, яка через діяльність освітніх інститутів, систем забезпечення (інформаційного, методичного, фінансового, матеріально-господарського, транспортного) та органів управління і самоврядування забезпечує здійснення процесів здобуття дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти дітьми та дорослими, які проживають на даній території [7].

Література

1. Положення про освітній округ // Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 777, м. Київ.
2. Пастовенський О.В. Шкільна освіта Житомирщини: інноваційний розвиток / О.В. Пастовенський, І.І. Якухно, В.Ф. Денисенко – Житомир: Полісся, 2010. – 520 с.
3. Пастовенський О.В. Оптимізація мережі загальноосвітніх навчальних закладів: навч. посіб. / О.В. Пастовенський, М.М. Осадчий. – Житомир: [Полісся], 2010. – 179 с.
4. Організація науково-методичної роботи з педагогічними кадрами в умовах функціонування освітніх округів (Напрацювання обласної творчої групи) // Вісник Житомирського центру науки, інновацій та інформатизації: Науково-виробничий збірник. – № 1-2 (94-95), січень-лютий, 2011 р.
5. Освітній менеджмент. Навчальний посібник / За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003 - 393 с.

6. Освітня система сільського району: проблеми та перспективи розвитку / Уклад.: Н.І. Клокар, М.С. Солодуха. - К.: АПН України. Київський обл. ін-т післядипломної освіти пед. кадрів, 2000. - 263 с.
7. Стецький В.В. Освітній комплекс Львівської області: соціально-економіко-географічне дослідження. - Львів: ЛОНМІО, 1998. - 112 с.
8. Дейкун Д., Скрипченко В. Методичні рекомендації щодо оптимізації мережі загальноосвітніх навчальних закладів у сільських районах. – Київ, 2004. – 35 с.
9. Осадчий І.Г. Основні засади функціонування територіальних освітніх округів в сільській місцевості // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – №5-6.
- 10.Осадчий І.Г. Проектно-цільове управління: програма розвитку освітньої системи адміністративного району "Каскад 2007-2009" // <http://www.istc.biz>
- 11.Сільські Освітні Округи. Аналітична записка // <http://www.istc.biz>
- 12.Стратегія реформування освіти в Україні (рекомендації з освітньої політики). – К.: К.І.С., 2003. – 296 с.
- 13.Якісна освіта – запорука самореалізації особистості // <http://www.mon.gov.ua>.